แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
รายวิชา ส30253 การป้องกันการทุจริต	ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม	เวลา 6 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต	จำนวน 2 คาบ

1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต สามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

2.1 ด้านความรู้ (K - Knowledge)

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และจำแนกความแตกต่างระหว่าง **จริยธรรม** และ **การทุจริต** ได้อย่างถูกต้อง
2. ยกตัวอย่างและระบุบทลงโทษของการฝ่าฝืนจริยธรรมเทียบกับการกระทำทุจริตในบริบทสังคมได**2 ด้านทักษะ/กระบวนการ (P - Process/Skills)**

1. วิเคราะห์สถานการณ์จำลอง (Case Study) แล้วจำแนกประเภทการกระทำว่าเป็น "การผิดจริยธรรม" หรือ "การทุจริต" ได้อย่างสมเหตุสมผล
2. เสนอแนวทางปฏิเสธและป้องกันตนเองไม่ให้ก้าวข้ามเส้นจากความไม่เหมาะสมไปสู่การทำผิดกฎหมายทุจริต

2.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A - Attitude/Attributes)

1. แสดงออกถึงความละอายและความเกรงกลัวต่อการประพฤติผิดจริยธรรมและการทุจริตทุกรูปแบบ
2. ยึดมั่นในความโปร่งใส สุจริต และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
    - **ระบบคิดฐาน 10 (Analog):** การปะปนระหว่างเรื่องส่วนตนกับส่วนรวม มีความยืดหยุ่นอนุโลม เอาประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องกับหน้าที่ (นำไปสู่การทุจริต)
    - **ระบบคิดฐาน 2 (Digital):** ไม่ปะปนเรื่องส่วนตัวกับหน้าที่ ไม่มีพื้นที่เทา ยึดระเบียบ กฎหมาย และจริยธรรมเป็นหลัก

    1) **กรณีตัวอย่างพฤติกรรมตามระบบคิดฐาน 2:**
        - การไม่นำอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนตัวมาชาร์จในที่ทำงานโดยมิได้รับอนุญาต
        - การไม่นำรถยนต์ส่วนราชการไปใช้ในธุระส่วนตัว

- การไม่รับของขวัญ/สินบนเพื่อแลกกับการเอื้อประโยชน์ในการทำงาน

3. สาระการเรียนรู้

ความหมายและขอบเขตของจริยธรรมและการทุจริต

- **จริยธรรม (Ethics):** หลักความถูกต้อง ศีลธรรม บรรทัดฐานทางสังคม และมาตรฐานการปฏิบัติตนที่ดีงามของบุคคลหรือข้อบังคับวิชาชีพ เป็นเรื่องของจิตสำนึก ความรับผิดชอบ และความละอายต่อการกระทำที่ไม่เหมาะสม
- **การทุจริต (Corruption):** การใช้อำนาจ หน้าที่ ตำแหน่ง หรือทรัพยากรของส่วนรวมโดยมิชอบ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้สำหรับตนเอง พวกพ้อง หรือผู้อื่น ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยตรง

4. สาระสำคัญ

จริยธรรม (Ethics) คือ บรรทัดฐานทางศีลธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติตนที่ดีงามของสังคมหรือวิชาชีพ ซึ่งเน้นจิตสำนึก ความละอาย และความรับผิดชอบเชิงบวก หากฝ่าฝืนอาจได้รับโทษทางสังคม (Social Sanction) หรือการลงโทษทางวินัย ในขณะที่ การทุจริต (Corruption) คือ การใช้อำนาจ หน้าที่ หรือตำแหน่งโดยมิชอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งเป็นความผิดที่มีกฎหมายกำหนดบทลงโทษชัดเจน ผู้เรียนระดับชั้น ม.6 จำเป็นต้องวิเคราะห์และจำแนกขอบเขตระหว่าง "การกระทำที่ผิดจริยธรรม" (พื้นที่เทา/ความไม่เหมาะสม) กับ "การกระทำทุจริต" (ความผิดทางกฎหมาย) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ยึดมั่นในระบบคิดฐาน 2 (Digital Thinking) และปฏิเสธการเอื้อประโยชน์ทับซ้อนในอนาคตการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. **ความสามารถในการคิด:** การคิดวิเคราะห์ การจำแนกประเภท และการคิดเชิงจริยธรรม 2. **ความสามารถในการแก้ปัญหา:** การตัดสินใจทางเลือกที่ถูกต้องในสถานการณ์ก้ำกวม (Moral Dilemma) 3. **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต:** การยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง	1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้ 4. อยู่อย่างพอเพียง 5. มุ่งมั่นในการทำงาน 6. มีจิตสาธารณะ

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

สำรวจความคิดและสะท้อนสถานการณ์ก้ำกวม

1. ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ชวนคิด 2 กรณีบนกระดานหรือสไลด์:
    - **กรณี A:** เจ้าหน้าที่มาทำงานสายทุกวันแล้วให้เพื่อนตอกบัตรแทน โดยไม่มีการยักยอกเงิน
    - **กรณี B:** เจ้าหน้าที่ปลอมแปลงลายเซ็นผู้บริหารเพื่ออนุมัติงบประมาณโครงการให้ญาติสนิท
2. ครูใช้คำถามกระตุ้นความคิด:
    - "ทั้ง 2 กรณีมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไรในการมองของสังคม?"
    - "กรณีใดถือว่าผิดจริยธรรม และกรณีใดถือว่าเป็นคดีทุจริตทางกฎหมาย?"
3. ครูสรุปเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่อง **"การคิดแยกแยะระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต"**

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสำรวจวิเคราะห์ (50 นาที)

อภิปรายเชิงลึกและปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

1. **บรรยายและแลกเปลี่ยนความรู้ (15 นาที):** ครูอธิบายเปรียบเทียบตารางความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต โทษทางสังคม vs โทษทางกฎหมาย และชี้ให้เห็นว่า "การฝ่าฝืนจริยธรรมบ่อยครั้ง คือก้าวแรกที่นำไปสู่การทุจริต"
2. **กิจกรรมกลุ่ม "Ethics vs. Corruption Spectrum" (35 นาที):**
    - แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน
    - แจก **"การ์ดสถานการณ์วิเคราะห์"** กลุ่มละ 3 สถานการณ์ที่มีความสุ่มเสี่ยง
    - ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย จัดลำดับสถานการณ์ลงบนแถบสเปกตรัม (Spectrum Board) ตั้งแต่ **"เหมาะสมดีงาม -> ผิดจริยธรรม -> ผิดกฎหมายทุจริต"**
    - สรุปผลการวิเคราะห์ลงในใบงานกลุ่ม พร้อมระบุเหตุผลประกอบ

ขั้นที่ 3: สะท้อนคิดและนำเสนอผลงาน (20 นาที) เชื่อมโยงบริบทชีวิตจริง ม.6

นำเสนอและถกแถลงเชิงวิพากษ์สุ่ม

1. ตัวอย่างกลุ่ม 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลการจัดลำดับสถานการณ์หน้าชั้นเรียน
2. ให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมซักถามและวิพากษ์ (Peer Discussion) ในประเด็นสถานการณ์ที่เป็น "พื้นที่เทา (Grey Area)"
3. ครูช่วยเติมเต็มประเด็นการเชื่อมโยงระบบคิดฐาน 2 (Digital Thinking) เพื่อเปลี่ยนพื้นที่เทาให้เป็นคำตอบที่ชัดเจนว่า "ทำได้ / ทำไม่ได้" นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า "การฝึกระบบคิดฐาน 2 ตั้งแต่วัยเรียนจะส่งผลต่ออนาคตการทำงานอย่างไร"

ขั้นที่ 4 สรุปและประเมินผล (15 นาที)

ประเมินผลและประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. นักเรียนทำ **"แบบทดสอบจำแนกจริยธรรมและการทุจริต"** จำนวน 5 ข้อ (ประเมินรายบุคคล)
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิด: **"จริยธรรมคือเกราะป้องกันตนเอง การยึดมั่นในจริยธรรมอย่างเคร่งครัดจะช่วยให้เราไม่ต้องก้าวไปสู่เส้นทางของการทุจริต"**

7. สื่อการเรียนการสอน / แหล่งเรียนรู้

1) สไลด์นำเสนอ: สรุปเปรียบเทียบจริยธรรมและการทุจริต
2) แถบสเปกตรัม (Spectrum Board): บอร์ดกิจกรรมจัดกลุ่มระดับความผิด
3) การ์ดสถานการณ์ (Scenario Cards): ตัวอย่างกรณีศึกษาความผิดทางจริยธรรมและการทุจริต
4) ใบงานกิจกรรมกลุ่ม: แบบบันทึกการวิเคราะห์ "Ethics vs. Corruption Spectrum"

8. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้ (K-P-A)	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K):อธิบายและจำแนกความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริตได้	ตรวจแบบทดสอบท้ายคาบ / ตรวจใบงานกลุ่ม	แบบทดสอบ 5 ข้อ / ใบงานกลุ่ม	ผ่านเกณฑ์ตอบถูกต้องร้อยละ 70 ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P): วิเคราะห์สถานการณ์จำลองและจัดจำแนกประเภทได้อย่างมีเหตุผล	สังเกตการอภิปรายกลุ่มและการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานกลุ่ม	ได้คะแนนระดับ "ดี" (2 คะแนน) ขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะ (A): แสดงออกถึงความละอายต่อการประพฤติผิดจริยธรรมและการทุจริต	สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมและการสะท้อนความคิดเห็น	แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ได้คะแนนระดับ "ดี" (2 คะแนน) ขึ้นไป

ภาคผนวก (เอกสารประกอบการสอน)

ภาคผนวก ก: ตัวอย่างการ์ดสถานการณ์ (Scenario Cards)

สถานการณ์ที่ 1: นาย ก. เป็นครูประจำชั้น นำเวลาราชการในชั่วโมงซ่อมเสริมไปขายสินค้าออนไลน์ส่วนตัวเพื่อเพิ่มรายได้ โดยไม่ได้ทุจริตเงินโรงเรียน

- **แนวตอบ: ผิดจริยธรรม** (เนื่องจากละทิ้งหน้าที่และนำเวลาราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตน ขัดต่อข้อบังคับวิชาชีพ)

สถานการณ์ที่ 2: นางสาว ข. เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ รับเงินจำนวน 50,000 บาท จากบริษัทเอกชน เพื่อช่วยลงนามยอมรับพัสดุที่ไม่ตรงตามสเปก

- **แนวตอบ: การทุจริต** (ใช้อำนาจหน้าที่รับสินบนและทำให้ราชการเสียหาย เป็นความผิดทางกฎหมายอาญาชัดเจน)

สถานการณ์ที่ 3: นักเรียนชั้น ม.6 ใช้อุปกรณ์การเรียนของโรงเรียนทำรายงานส่งครู แต่แอบปรินต์เอกสารส่วนตัวเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยจำนวน 100 แผ่น

- **แนวตอบ: ผิดจริยธรรม/เสี่ยงต่อการเอื้อประโยชน์** (นำทรัพยากรส่วนรวมไปใช้ประโยชน์ส่วนตน เป็นจุดเริ่มต้นของการขาดระบบคิดฐาน 2)

ภาคผนวก ข: แบบทดสอบท้ายคาบ (Formative Assessment) 5 ข้อ

1. **ข้อใดเปรียบเทียบระหว่าง "จริยธรรม" กับ "การทุจริต" ได้ถูกต้องที่สุด?**

   ก) จริยธรรมมีบทลงโทษทางอาญา การทุจริตมีบทลงโทษทางสังคม

   ข) จริยธรรมเน้นเรื่องบรรทัดฐานความถูกผิด การทุจริตเป็นการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์มิชอบที่มีกฎหมายลงโทษ

   ค) การกระทำที่ผิดจริยธรรมทุกกรณีถือเป็นการทุจริตทางกฎหมาย

   ง) จริยธรรมใช้กับภาคเอกชน ส่วนการทุจริตใช้เฉพาะกับภาครัฐ

   เฉลย: **ข**

2. **การที่ข้าราชการใช้โทรศัพท์มือถือส่วนตัวชาร์จไฟที่สำนักงานถือเป็นการกระทำในระดับใดตามระบบคิดฐาน 2**

   ก) เป็นเรื่องที่ทำได้ปกติ ไม่เกี่ยวกับจริยธรรม

   ข) เป็นการประพฤติผิดจริยธรรม/เอื้อประโยชน์ส่วนตน ซึ่งควรละเว้น (0 = ทำไม่ได้)

   ค) เป็นการทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรงที่มีโทษจำคุก

   ง) เป็นการกระทำที่ถูกต้องหากได้รับอนุมัติจากเพื่อนร่วมงาน

   เฉลย: **ข**

3. **ผลกระทบหลักของการปล่อยให้เกิดการฝ่าฝืนจริยธรรมเล็กๆ น้อยๆ ในองค์กรคือข้อใด?**

   ก) ทำให้องค์กรพัฒนาได้รวดเร็วขึ้นเพราะยืดหยุ่น

   ข) เกิดการยอมรับความไม่เหมาะสม จนนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันที่รุนแรงขึ้น

ค) ช่วยลดขั้นตอนการทำงานทางกฎหมาย

ง) ไม่ส่งผลกระทบใดๆ หากไม่มีผู้ได้รับความเสียหายทางการเงิน

เฉลย: **ข**

4. **ข้อใดจัดเป็นการกระทำผิดจริยธรรมวิชาชีพ แต่ยังไม่ถึงขั้นการทุจริตทางกฎหมายอาญา?**

ก) การรับเงินโอนเข้าบัญชีเพื่อแลกกับการอนุมัติใบอนุญาต

ข) การใช้วาจาไม่สุภาพและแสดงกิริยาไม่เหมาะสมต่อผู้มาติดต่อราชการ

ค) การยักยอกเงินงบประมาณโครงการของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว

ง) การจัดซื้อพัสดุราคาแพงกว่าตลาดโดยรับเปอร์เซ็นต์ส่วนต่าง

เฉลย: **ข**

5. **เป้าหมายสำคัญของการแยกแยะความแตกต่างระหว่างจริยธรรมกับการทุจริตคือข้อใด?**

ก) เพื่อหาช่องว่างทางกฎหมายในการหลบเลี่ยงความผิด

ข) เพื่อสร้างจิตสำนึกในการยึดมั่นในความถูกต้อง ไม่ยอมรับพื้นที่เทา และป้องกันการทุจริตตั้งแต่เริ่มต้น

ค) เพื่อลดจำนวนกฎหมายและบทลงโทษในสังคม

ง) เพื่อให้สามารถทำผิดจริยธรรมได้โดยไม่ถูกจับกุม

เฉลย: **ข**

แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง: ครูทำเครื่องหมาย ✓ ตามระดับพฤติกรรม

เลขที่	ชื่อ–สกุล	ซื่อสัตย์	มีวินัย	รับผิดชอบ	จิตสาธารณะ	รวม

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวปุณณดา รักผลดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะ	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
การสื่อสาร			
การคิดวิเคราะห์			
การแก้ปัญหา			
การใช้ทักษะชีวิต			
การใช้เทคโนโลยี			

แบบวัดและประเมินผล

สถานการณ์ที่.....เรื่อง.....

สมาชิกในกลุ่ม

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

เกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม

เกณฑ์ระดับคุณภาพ : 17-20 คะแนน 4 = ดีมาก , 15-16 คะแนน 3 = ดี

13-14 คะแนน 2 = พอใช้ , 0-12 คะแนน 1 = ปรับปรุง

รายการ	4 ดีเยี่ยม	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมมาก	มีส่วนร่วมดี	มีส่วนร่วมบางส่วน	ไม่ค่อยมีส่วนร่วม
การวิเคราะห์	วิเคราะห์ถูกต้อง มีเหตุผล	วิเคราะห์ถูกต้อง	วิเคราะห์ได้บางส่วน	วิเคราะห์ไม่ได้
การแสดงความคิดเห็น	มีเหตุผลชัดเจน	มีเหตุผล	มีเหตุผลบางส่วน	ไม่มีเหตุผล
การทำงานร่วมกัน	ร่วมมือดีมาก	ร่วมมือดี	ร่วมมือบางส่วน	ไม่ร่วมมือ
ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบดีเยี่ยม	รับผิดชอบดี	ต้องเตือนบางครั้ง	ไม่รับผิดชอบ

เกณฑ์ผ่าน: ได้คะแนนตั้งแต่ 12 คะแนน จาก 20 คะแนนขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวปุณณดา รักผลดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายวิชา ส30253 การป้องกันการทุจริต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วันที่..... เวลา.....

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวปุณณดา รักผลดี)

...../...../.....

<u>หมายเหตุ</u> ในการบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรระบุร้อยละของนักเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านในแต่ละจุดประสงค์ที่ได้ระบุไว้ในส่วนหน้าของแผนการจัดการเรียนรู้ และหากการบันทึกสมบูรณ์ในทุกส่วนสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อจัดทำวิจัยในชั้นเรียนได้

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายพิทักษ์ แผงอ่อน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งศรีอุดม